



Nederlandse Mycologische Vereniging

Maandjournaal Paddenstoelen

Nummer 49

1 oktober 2025

Van de redactie

Afgelopen maand verschenen er Natuurberichten over de *nieuwe richtlijnen* die gelden voor het doorgeven van *waarnemingen van paddenstoelen*, de vondst van de *Oranje sparrenhoutzwam* op *Berk* en het bevorderen van de *diversiteit aan paddenstoelen in het gazon*. Onder de **Terugblik** vindt u er meer over.

Deelnemers aan de *Basiscursus paddenstoelen* konden zaterdag 27 september terecht in de Oostereng bij Wageningen voor een *excursie*. In dit maandjournaal een verslagje daarvan.

Onder de **Vooruitblik** aandacht voor de *Paddenstoelentuintelling* die plaatsvindt van 10-12 oktober en de Paddenstoel van de maand, de *Prachtvlamhoed*.

Nummer 50 van *Kijk op exoten* is uit en ook daar besteden we aandacht aan.

De herfst is in volle gang en dat is te merken aan het aantal paddenstoelen dat je tegenkomt. Wij wensen iedereen veel succes met het zoeken naar en determineren van paddenstoelen!

Carolien en Jan



Paddenstoeltjes tussen de grassprietten. Zie ook de aankondiging van de Paddenstoelentuintelling van 10-12 oktober verderop in dit nummer

Terugblik

10 september Paddenstoelwaarneming door- geven? Gebruik de nieuwe richtlijnen

Nederland is een van de best onderzochte landen ter wereld betreft het voorkomen van paddenstoelen. Verzamelde gegevens worden voor zeer diverse, nationale en internationale doelen gebruikt. Het is belangrijk dat deze waarnemingen betrouwbaar zijn. De Paddenstoelenkartering heeft nu richtlijnen voor waarnemers gemaakt, die bijdragen aan een betrouwbare Nationale Databank Flora & Fauna. Lees er meer over in dit [Natuurbericht](#).



Veldwerk (Ronald Morsink)

24 september Bijzondere Oranje sparren- houtzwam in opkomst, nu ook op berk.

Tijdens een excursie van de Paddenstoelenstudiegroep Limburg, op 2 augustus 2025, werden we verrast door feloranje vruchtlichamen op een liggende, dode berkenstam. Het bleek te gaan om de Oranje sparrenhoutzwam, een soort die pas sinds 2019 in Nederland bekend is en die zich sindsdien sterk heeft uitgebreid. Voor zover wij weten is deze soort in Nederland nog niet eerder op berk waargenomen. Lees er meer over in [dit](#) artikel.



Oranje sparrenhoutzwam op berk (Mark Smeets)

26 september Verschraal je gazon voor kleurrijke paddenstoelen

Veel paddenstoelen zijn gebonden aan bossen, maar ook graslanden, bermen en gazons kunnen een hotspot zijn voor paddenstoelen. De groep van kleurrijke paddenstoelen van onbewerkte schrale graslanden is afgelopen decennia sterk achteruitgegaan door verdwijning van geschikte leefomgeving. De overgebleven delen zijn nu een toevluchtsoord geworden, en jouw gazon kan daar deel van uitmaken! Lees er alles over in het volgende [Natuurbericht](#)



Paddenstoelen van wat rijkere gazons. Bovenste rij van links naar rechts: Gazonvlekplaat, heksenkring van Champignons. Onderste rij van links naar rechts: Geschubde inktzwam, Franjehoed (Ronald Morsink)

Excursie voor deelnemers aan de Basis cursus paddenstoelen 2025

Jan Knuiman en Carolien Reindertsen

Zaterdag 27 september was het dan zover: met 16 deelnemers aan de Basis cursus paddenstoelen 2025 op zoek naar paddenstoelen in de Oostereng bij Wageningen met als begeleiders Jan Knuiman en Carolien Reindertsen. Martien van Bergen was zo vriendelijk om te assisteren bij het invoeren van de vondsten en aan de deelnemers uit te leggen hoe dat moet. De Oostereng is een bosgebied met een diversiteit aan loof- en naaldbomen, 685 ha groot en gelegen aan de rand van de Veluwe. Door het gebied loopt een betonfietspad dat wordt begrensd door schelpenrijke bermen. De schelpen zijn afkomstig van het schelpenpad dat het fietspad voor de aanleg - rond 2010 - was. De bermen herbergen bijzondere, kalkminnende soorten die elders in het bosgebied niet voorkomen.

Het bekijken en proeven van paddenstoelen begon al gelijk bij de start van de wandeling op de P-plaats van de Oostereng. Een paddenstoel die werd aangezien voor een Grote parasolzwam, bleek bij nadere bestudering een Grijsbruine parasolzwam te zijn. Het is een soort die algemeen voorkomt op en rond de Veluwe, maar elders in het land zeldzaam of zelfs afwezig is. Misschien wordt de soort elders soms ook voor een Grote parasolzwam aangezien?



Grijsbruine parasolzwam (Jan Knuiman)

Een ander, nog jong, paddenstoeltje op een boomstronk op de P-plaats dat de aandacht trok was 'n zwavelkopje, maar welk zwavelkopje? Diverse antwoorden kwamen bij het proeven uit de groep naar voren, van: "ik proef niets, maar dat kan aan mij liggen" en "wel lekker" tot "vies" of "bitter". Omdat het nog jonge exemplaren betrof waarvan de plaatjes nog niet zichtbaar waren en evenmin duidelijk was om welke boomsoort het ging, kon niet met zekerheid worden vastgesteld om welk zwavelkopje het ging.

De zintuigen werden ook ruimschoots ingezet bij het op naam brengen van diverse houtzwammen. Niet alleen kijken en proeven, maar ook voelen en ruiken. Naast harde tonderzwammen kwamen we diverse zachte en/of breekbare soorten tegen, zoals de mild smakende Asgrijs kaaszwam en de wat steviger maar makkelijk breekbare Zwetende kaaszwam. Dat het goed is om ook bij houtzwammen de onderkant van een vruchtlichaam te bekijken, werd duidelijk bij het aanschouwen van de onderkant van het Fopelfenbankje: geen gaatjes-, maar een plaatjesachtige structuur! De geur van de Bruine anijszwam die op een dode beukenstam werd aangetroffen, bracht sommige deelnemers in verrukking: wat een heerlijke geur!



Bruine anijszwam van een eerdere vondst in de Oostereng (Jan Knuiman)

De vormenrijkdom van paddenstoelen is algemeen bekend en ook dat de verschillen soms subtiel kunnen zijn. Dat bleek onder andere op een plek waar de Plooivoet- en Parelstuiwzwam naast elkaar werden aangetroffen. De onderstaande fotootjes van twee jonge exemplaren laten duidelijk zien

waarin de stekeltjes van genoemde soorten stuifzwammen verschillen. Een ander voorbeeld van subtiele verschillen vormden de aardsterren. Aan de hand van de tuitjes, slippenkrans, onderkant en de hulp van een veldgids, konden De Gekraagde en Gewimperde aardster worden onderscheiden. In de kalkrijke bermen langs het fietspad werden diverse parasolachtigen aangetroffen waaronder de Kleine poederparasol, Stinkparasolzwam, Vaalroze en Spitschubbige parasolzwam.



Stekeltjes bij de Parelstuifzwam (links) en de Plooiervoetstuifzwam (rechts). (Jorn Nieuwenhuis)

De vondst van de Compostchampignonparasol op het restant van een grote bladhoop die daar vorig jaar november is opgezet, was een aangename verrassing. Ongeveer drie maanden geleden stonden er diverse groepjes van genoemde soort op een deel van de hoop. Dat deel is daarna geheel weggescheept, maar op het restant verschenen in de loop van juli/augustus weer enkele nieuwe groepjes. Extra leuk dus dat de excursiedeelnemers dit zeldzame paddenstoeltje konden bekijken en te ervaren dat het van broeierig warme omstandigheden houdt. In de hoop rondom de paddenstoeltjes was het lekker warm.



Deelnemers bij de hoop met de Compostchampignonparasol (Carolien Reindertsen)



De Compostchampignonparasol eerder dit seizoen (Jan Knuiman)

Ook in het relatief kalkarme deel van het bosgebied werden diverse parasollen aange troffen waaronder de zeldzame Gladde wolsteelparasolzwam en de Grote parasolzwam.

Al met al een leerzame dag. Ook het aantal vondsten (60 soorten in totaal) viel ons erg mee gezien de vrij droge periode die aan de excursie vooraf ging.



Gladde wolsteelparasolzwam (Jan Knuiman)

Vooruitblik

Paddenstoel van de Maand

De [PvdM](#) van oktober is de Prachtvlamhoed.



Prachtvlamhoed (Aldert Gutter)

Paddenstoelentuintelling

Door het verdwijnen van natuur, klimaatverandering, en andere factoren staan veel paddenstoelsoorten onder druk. Tijdens de Landelijke Paddenstoelentuintelling kijken we hoe het gaat met de verschillende soorten in onze tuinen. Paddenstoelen kun je op verschillende plekken in je tuin vinden, in je gazon, border, op houtsnippers, op of bij levende of dode bomen, op of tussen strooisel zoals bladeren en takjes of op de composthoop. Hoe gaat het met de paddenstoelen in onze tuinen? Tel mee met de paddenstoelentuintelling en help ons paddenstoelen beter in kaart te brengen! Meer informatie vind je hier: [Paddenstoelentuintelling](#)



Media

Kijk op exoten nummer 50

De nieuwe *Kijk op exoten* is verschenen. In dit nummer wordt aandacht besteed aan paddenstoelen die in kassen voorkomen.

In Nederland komt een aantal paddenstoelen voor die alleen maar, of hoofdzakelijk in al dan niet verwarmde kassen leven. Van deze soorten vermoeden óf weten we, dat ze van oorsprong in een milder, veelal subtropisch klimaat voorkomen. Maar blijven ze in de kas, of wagen deze paddenstoelen zich - door het opwarmende klimaat - ook naar buiten? En hoe gedragen ze zich daar? Download [hier](#) het nieuwe nummer van Kijk op exoten.



Interessant nieuwtje of bijzondere vondst

Ben je een interessant nieuwtje op paddenstoelengebied tegengekomen of heb je misschien wel een bijzondere vondst gedaan? Neem dan even contact met ons op door een email te sturen naar: [redactie journaal](#)

Excursies

Een overzicht van excursies in de komende periode kun je [hier](#) vinden.

Colofon

Het Maandjournaal Paddenstoelen is een digitale uitgave van de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV) en biedt een terugblik op het nieuws op paddenstoelengebied van de afgelopen maand en te verwachten gebeurtenissen van de komende maand. De redactie is in handen van Carolien Reindertsen en Jan Knuiman. Iedereen kan een gratis abonnement nemen op deze NMV-uitgave en dit ook weer opzeggen door een email te sturen naar: [abonnement](#)

Disclaimer

Deze NMV-uitgave is met grote zorg samengesteld. Desondanks kunnen er geen garanties gegeven worden met betrekking tot de volledigheid, juistheid of actualiteit van de gegeven informatie in deze uitgave. De NMV of de redactie van deze uitgave kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van deze informatie of voor de gevolgen van het gebruik daarvan. Aan de gegevens, zoals die in deze uitgave worden weergegeven, kunnen geen rechten worden ontleend.